

Tilkendegivelse

meddelt den 5. december 2013

i afskedigelsesnævnets sag
faglig voldgiftssag, 2012-178

Danmarks lærerforening
som mandatar for
(første afskedigelsesrunde)
A, B, C, D, E

og

(anden afskedigelsesrunde)
F, G, H, I
(advokat Peter Breum)

mod

Helsingør Kommune
(advokat Jørgen Vinding)

Twisten

Klagerne har været ansat som lærere på forskellige skoler i Helsingør Kommune og blev henholdsvis i foråret 2011 og 2012 orienteret om, at de var indstillet til afskedigelse. Afskedigelserne blev gennemført ultimo april 2011 og ultimo april 2012. Sagen angår spørgsmålet, om de pågældende lærere er omfattet af Bestemmelser om stillingsreduktioner i Helsingør Kommune. Sagen drejer sig endvidere om kommunen, såfremt de nævnet bestemmelser om stillingsreduktion ikke finder anvendelse, har haft saglig grund til afskedigelse af de af klagerne, der blev afskediget i 2011.

Påstande

Klager, Danmarks Lærerforening, har nedlagt følgende påstande:

Indklagede, Helsingør Kommune, skal til hver af klagerne betale en efter Afskedigelsesnævnets skøn fastsat godtgørelse med tillæg af sædvanlige procesrenter fra sagernes anlæg.

Indklagede skal derudover betale 86.162,82 kr. til A, 64.076,70 kr. til B, 83.398,50 kr. til D, 12.000 kr. til E, 67.439,89 kr. til F, 97.643,61 kr. til G og 94.491,60 kr. til I.

Helsingør Kommune har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Sagen blev forhandlet mundtligt den 5. december 2013 med højesteretsdommer Vibeke Rønne som opmand.

Som sidedommere udpeget af Danmarks Lærerforening fungerede konsulent Jacob Munk Jensen og konsulent Camilla Bengtson og som sidedommere udpeget af Helsingør Kommune fungerede konsulent Jesper Lykke Christiansen og konsulent Lotte Bryde.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaring af kommunaldirektør Bjarne Pedersen og forhenværende skolechef Bjarne Caspersen, begge Helsingør Kommune.

Regelgrundlag

I Bestemmelser om stillingsreduktion i Helsingør Kommune hedder det bl.a.:

”Disse bestemmelser finder anvendelse ved besparelser i forbindelse med budgetvedtagelser, større politisk vedtagne omstruktureringer samt større tilpasninger i forbindelse med ændringer i norm og mængder.

...

Ophør af ansættelsesforholdet

Ledelsessiden træffer beslutning om, hvilken/hvilke medarbejder(e), der er omfattet af stillingsreduktionen og udarbejder herefter i samarbejde med Personale Service og den forhandlingsberettigede faglige organisation en handlingsplan i forbindelse med undersøgelse af omplaceringsmuligheder for de berørte medarbejdere. Perioden for gennemførelse af handlingsplanen må max. udgøre 3 måneder. Ledelsen og Personale Service kan dog ud fra en konkret vurdering indgå aftale med den forhandlingsberettigede faglige organisation om at afkorte perioden for gennemførelse af handlingsplanen. I aftalen kan indgå en fratrædelsesordning.

Såfremt den interne/eksterne jobsøgning ikke resulterer i en ny stilling inden for eller uden for kommunen, vil medarbejderen blive opsagt.

...

Forslaget til Bestemmelser om stillingsreduktion i Helsingør Kommune er drøftet i Personalestyregruppen den 26. maj 2004 og i den af Hoved-MED nedsatte arbejdsgruppe den 18. juni 2004.”

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagen, at elevtallet var faldende i Helsingør Kommune i perioden fra 2009 til 2012. På grund af faldende elevtal og skolernes merforbrug afskedigede kommunen forud for skoleåret 2010/2011 19 lærere. På grund af yderligere fald i elevtallet blev der i foråret 2011 afskediget 23 lærere. Denne afskedigelsesrunde afstedkom en forhandling i Hoved MED den 16. maj 2011. Af uenighedsreferatet fremgår bl.a.;

”I marts måned 2011 blev 30 medarbejdere indstillet til afsked på grund af arbejdsmangel inden for daginstitutions- og skoleområdet. Derudover påtænkes 9 medarbejdere opsagt på Nygård skole, der lukkes som følge af en politisk beslutning. De øvrige medarbejdere påtænkes opsagt på grund af budgettilpasninger (som ikke er politisk vedtagne), der f.eks. kan skyldes et merforbrug på arbejdspladsen eller færre børn i området.

I forbindelse med disse personalereduktioner er der opstået uenighed i H-MED om fortolkningen af stillingsreduktionspapiret.

...

Det er B-sidens synspunkt, at stillingsreduktionspapiret gælder for alle ansatte i Helsingør Kommune, der er indstillet til afskedigelse.

...

Denne påstand er A-siden i F-MED ikke enig i. I den konkrete sag er det A-sidens opfattelse, at stillingsreduktionspapiret alene skal finde anvendelse i forhold til medarbejderne på Nygård skole, som påtænkes opsagt på grund af en politisk beslutning om at lukke skolen.

Det er A-sidens opfattelse, at stillingsreduktionspapiret ikke finder anvendelse for de øvrige medarbejdere, som påtænkes opsagt på grund af arbejdspladsernes almindelige og løbende budgettilpasninger.

...

De ansatte fx lærerne og pædagogerne er ansat i Helsingør Kommune. Ved nedlæggelsen af Nygård Skole – en budgetbesparelse på 6 mill. Forflyttes nogle ansatte til andre stillinger i kommunen, - bl.a. til skoler hvor andre lærere er blevet afskediget.

Ledelsessiden meddelte, at den ikke er enig i det synspunkt. Stillingsreduktionspapiret gælder således kun de medarbejdere, som er direkte involveret i den konkrete politiske beslutning, dvs. medarbejdere på Nygård skole.”

I 2012 blev 12 lærere opsagt. Den påtænkte opsigelse af disse lærere førte til en forhandling mellem Helsingør Kommune og Danmarks Lærerforening. I uenighedsreferatet af 26. april 2012 hedder det bl.a.:

”Det er således DLF’s opfattelse, at antallet af afskedigelser er påvirket af den politiske beslutning om den ændrede skolestruktur, såvel som den politiske besluttede besparelse på specialområdet. Derfor mener DLF, at den kommunale aftale omhandlede afskedigelser beskrevet i stillingsreduktionspapiret, bør være gældende for samtlige lærere og ikke kun de to lærere i Team V.

Til støtte for dette synspunkt gøres det gældende:

- at udmeldingen i forbindelse med ændringer af skolestrukturen, om at der ikke må bruges mere ledelsestid end berammet, og man samtidig ikke har reduceret antallet af ledere, medførere, at lederne overtager læreropgaver, hvilket påvirker antallet af lærerstillinger.
- at besparelser på specialområdet påvirker endvidere antallet af lærerstillinger.

...

Heroverfor har Helsingør Kommune anført følgende:

...

Stillingsnedlæggelserne på specialområdet (Team V) sker på baggrund af en politisk vedtaget budgetbesparelse. Som følge heraf er det Helsingør Kommunes opfattelse, at stillingsreduktionspapiret finder anvendelse på disse stillingsnedlæggelser.

Heroverfor står de påtænkte opsigelse på det øvrige skoleområde, som alle er begrundet i den enkelte skoles økonomiske situation på grund af overforbrug og /eller tilpasning i forhold til de tildelte ressourcer.

Uanset om reduktionen i ledelsestiden måtte påvirke antallet af lærertimer, som reduceres, er det Helsingør Kommunes opfattelse, at det ikke kan lægges til grund for påstanden om, at stillingsreduktionspapiret skal finde anvendelse for alle lærere. For det første er beslutningen om at reducere ledelsestiden ikke en politisk beslutning, men en administrativ ledelsesmæssig beslutning. For det andet skal stillingsreduktionspapiret alene finde anvendelse, hvor afskedigelser er en direkte konsekvens af de forhold som er beskrevet i stillingsreduktionspapiret.”

SAGEN PROCEDEREDES

Efter proceduren vovede rettens medlemmer. Der kunne ikke blandt sidedommerne opnås flertal for noget resultat. Opmanden tilkendegav herefter sin opfattelse af sagen. Tilkendegivelsen blev taget til efterretning og kendelse blev frafaldet.

OPMANDENS TILKENDEGIVELSE

Bestemmelser om stillingsreduktion i Helsingør Kommune, der er vedtaget af Helsingør Kommune efter drøftelse med Personalestyregruppen og den af Hoved-MED nedsatte arbejdsgruppe, finder anvendelse på afskedigelser, som er omfattet af bestemmelserne. Denne sag rejser indledningsvis spørgsmål, om afskedigelsen af klagerne er omfattet af disse bestemmelser. Det er Danmarks Lærerforenings opfattelse, at bestemmelserne finder anvendelse, idet der er tale om større tilpasninger i forbindelse med ændringer i norm og mængder, hvilket Helsingør Kommune bestrider.

Opmanden lægger efter kommunaldirektør Bjarne Pedersens forklaring til grund, at Helsingør Kommunens ansatte forud for stillingsreduktionsbestemmelserne havde en tryghedsgaranti, som blev opsagt i 1998. Formålet med opsigelsen af tryghedsgarantien og indførelsen af stillingsreduktionsbestemmelserne var at begrænse de ansattes beskyttelse. Det var ifølge Bjarne Pedersens forklaring intentionen, at en ansat alene skulle være omfattet af beskyttelsen, hvis en afskedigelse var en følge af en politisk beslutning. Efter bevisførelsen lægges det endvidere til grund, at stillingsreduktionsbestemmelserne uden indsigelse fra andre organisationer end Danmarks Lærerforening er blevet praktiseret af kommunen i overensstemmelse med intentionen, hvilket bl.a. har givet sig udslag i, at bestemmelserne er blevet anvendt på skoleområdet i forbindelse med lukning af Nygård Skole i 2011 og stillingsnedlæggelserne på specialområdet (Team V) i 2012. Under henvisning hertil og til ordlyden af bestemmelserne, herunder sammenhængen mellem de tre tilfældegrupper, der angiver bestemmelsernes anvendelsesområde, finder opmanden, at stillingsreduktionsbestemmelserne ikke finder anvendelse, når en afskedigelse er en følge af driftsmæssige tilpasninger, f.eks. på grund af faldende børnetal.

Efter kommunaldirektør Bjarne Pedersens forklaring lægges det endvidere til grund, at ressourcestyningen i skolerne i Helsingør Kommune siden 1. januar 2000 har hvilet på et mål- og rammestyringskoncept, hvilket indebærer, at byrådet – inden for rammerne af folkeskoleloven mv. – har fastlagt de overordnede politiske mål for skolevæsenet. Der er ikke efterfølgende vedtaget ændring i mål og rammer på skoleområdet. På baggrund af det samlede elevtal i kommunen beregner forvaltningen hvert år en samlet normering, der fordeles på skolerne med udgangspunkt i den nødvendige klassedannelse. Den enkelte skoleleder har herefter ansvaret for, at den tildelte budgetramme anvendes optimalt under iagttagelse af lovgivningen på området samt de kommunale bestemmelser og kollektive aftaler.

Efter bevisførelsen finder opmanden, at afskedigelse af de lærere, der er omfattet af sagen, var begrundet i driftsmæssige tilpasninger, hvorfor Bestemmelserne om stillingsreduktion i Helsingør Kommune ikke finder anvendelse. På baggrund heraf tages Danmarks Lærerforenings påstand om erstatning ikke til følge.

Vedrørende påstanden om godtgørelse har Danmarks Lærerforening anført bl.a., at der – uanset om stillingsreduktionsbestemmelserne finder anvendelse – var tale om usaglig afskedigelse for så vidt angår afskedigelserne i 2011, idet det under sagen er oplyst, at der i maj/juni 2011 var 13 ledige lærerstillinger i Helsingør Kommune.

Efter bevisførelsen forelå der arbejdsmangel på opsigelsestidspunktet i april 2011. Det er som udgangspunkt forholdene på opsigelsestidspunktet, der er afgørende for, om en opsigelse er saglig. Der foreligger ikke nærmere oplysninger om baggrunden for opslag af 13 ledige lærerstillinger i maj/juni 2011. Oplysningen om ledige stillinger tillægges allerede af den grund ikke betydning ved vurderingen af afskedigelserne saglighed.

På den anførte baggrund tages Danmarks Lærerforenings påstand om godtgørelse ikke til følge, hvorfor Helsingør Kommune frifindes i det hele.

Sagsomkostninger

Opmanden bestemte, at hver part skal bære sine omkostninger for voldgiftsretten, og at Danmarks Lærerforening og Helsingør Kommune skal betale opmandens honorar med halvdelen hver.

København den 12. december 2013

Vibeke Rønne
højesteretsdommer